

Dvakrat zlata "Almira"

Na mednarodnem sarajevskem sejmu »CVETJE—ŽENA—LEPOTA 76«, ki je letos že šesti po vrsti, je kot že leta poprej, sodelovala tudi »ALMIRA«. Spomnimo se, da smo prav na tem sejmu pred dobrima dvema letoma prejeli najvišje priznanje, zlato medaljo za artikle iz takratne redne pletene kolekcije kreatorke Maruše Černilec.

Letos smo se obiskovalcem sejma in trgovcem predstavili z butično kolekcijo, spleteno iz lanu, konoplje, svile in nekaj sintetičnih vlaken. Kreacije Vesne Gaberšček-Ilgo v modnih barvnih kombinacijah, surove s črno, rdečo in belo barvo, so se poigravale s črtami in so dajale izredno lep eleganten, že skoraj grafičen vtis, če pa je šlo za enobarvne modele, so jih odlikovali izraziti reliefni vzorci.

Pletenine: kompleti, tunike in ravna krila ali obleke v stilu puščavskega burnusa, dopolnjene s hlačami, s kapuco, z ogrinjali in pledi, so požele med obiskovalci, še posebno pa med obiskovalkami občudovanje pa tudi spraševanje, kdaj bi bilo modele mogoče kupiti.

Tudi strokovna žirija med mnogimi razstavljalci trikotaže ni imela lahkega dela. To, da je kolekciji »Almire« podelila kar dve zlati medalji, eno za ženske pletenine, drugo pa za plede in ogrinjala, ki te pletenine učinkovito dopolnjujejo, je veliko priznanje za »Almiro« in njene težnje, ujeti korak z evropsko modo, in pa seveda tudi za kreatorko Vesno Gaberšček-Ilgo.

šesti mednarodni sajam „CVIJEČE · ŽENA · LJEPOTA '76“

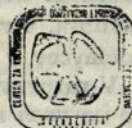
DODJELJUJE

ZLATNU MEDALJU

*„Almira“ - Radovljica
za žensku trikotažo*

**SARAJEVSKI SAJAM
KENDERIA**

SARAJEVO, 3-8. marta

gla. direktor
LUBO KOJO

Delovni načrt novogoriške OOS

V želji, da bi bile z delovanjem posamičnih OOS seznanjene prav vse osnovne organizacije sindikata v »Almiri«, smo tokrat prosili za razgovor predsednika OOS v goriški temeljni organizaciji, Oskarja Pavlico, ki nam je povedal naslednje:

Po načelu 8. kongresa naj bo osnovna organizacija sindikata prisotna povsod, kjer se odloča o interesih delavcev. Storitj moramo vse, da žvišamo družbeno produktivnost dela z zniževanjem vseh vrst stroškov, sem sodi tudi smotrno zaposlovanje, boljši izkoristek delavčevega znanja in pa spodbujanje k ustvarjalnosti. Seveda bomo vztrajali na tem, da se bo sproti dopolnjeval tudi stabilizacijski načrt. V zvezi s tem smo zadolžili vodstvo temeljne organizacije, da ob periodičnih obračunih poda kritično poročilo o tem, kako se v temeljni organizaciji stabilizacijski program uresničuje, in kako le-ta uresničuje tudi obveznosti, ki jih je prevzela z družbenimi dogovori in samoupravnimi sporazumi, kakšno je izpolnjevanje periodičnih planov proizvodnje, kako je s prodajo in zalogami.

Osnovna organizacija je tudi odgovorna, da bodo delavci o vseh vprašanih obveščeni na razumljiv način. To je stalna naloga strokovnih služb in organov samoupravljanja.

Ena pomembnejših nalog osnovne organizacije sindikata je tudi pomoč samoupravnim delavski kontroli, da se bo lahko dočela uveljavila. Domenili smo se tudi, da morajo delegati sindikalnih skupin enkrat mesečno poročati na seji IO OOS o vseh dogajanjih v svojih skupinah. Veliko skrb bo moral sindikat v bodoče posvetiti tudi socialnemu položaju delavcev, stanovanjski problematiki, otroškemu varstvu in pa ustrezni

pomoči, če bi šlo kdaj za primer socialne ogroženosti. Prav tako je OOS sklenila tudi podpirati človekoljubne akcije ob elementarnih nesrečah.

Za športno rekreativno dejavnost lahko rečemo, da je že oživela, bolj pa se bo treba posvetiti kulturni dejavnosti.

Naloga, ki smo jo že opravili, je bilo skromno, a pristrčno praznovanje 8. marca,

Mladina sprejela obsežen program

V letošnjem letu je začela OO ZSMS »ALMIRA« Radovljica delati pod novim vodstvom. Spremenil se je tudi naziv in sicer je iz prejšnjega Aktiva mladine Slovenije, ki je bil v sklopu sindikata, zdaj nastal samostojna družbenopolitična organizacija z nazivom Osnovna organizacija zveze socialistične mladine Slovenije, ki je prav tako kot sindikat, organizirana po TOZD-ih. V »Almiri« imamo sedaj OO ZSMS TOZD Proizvodnja pletenin Radovljica s predsednico Zdenko Dolarjevo, sekretarko Zdenko Heglerjevo, ter OO ZSMS SDS skupne službe s predsednico Sodja Doro in sekretarko Marijo Zupančič. Ustanovljena pa bo tudi konferenca OO ZSMS »Almira«.

Da bi delo O OZSMS v redu potekalo in da ne bi bili posamezni člani v tej organizaciji preveč obremenjeni, smo izvolili tudi posamezne komisije in to: komisijo za šport, katere predsednica je Mija Kokalj, člana pa sta Brane Cerar in Marija Zupančič; za izobraževanje in družbeno-politično aktivnost, predsednica Zdenka Hegler, člana pa Lukić Simo in Tat-

zdaj pa se trudimo, da bi dokončno organizirali izlet v Kumrovec.

Ob koncu leta bomo s primernimi darili obdarili tudi naše upokojene in jih povabili na ogled nove tovarne, saj je zvečina med njimi od znotraj še ni videla, ob podelitvi jubilejnih nagrad pa bomo priredili manjšo slovesnost, da bi nagrajevanje za dolgoletno, zvesto delo dobilo tudi slavnostno obeležje.

Naloge, ki smo si jih zadali, niso majhne, vendar upamo, da jih bomo s pripravljenostjo in v dobro voljo, masikdaj pa tudi s požrtvovalnostjo lahko opravili. **abv**

jana Novak; kulturno komisijo bo vodila predsednica Lili Kozinc, članici pa sta Hrovat Marjanka in Cvenkelj Polona. Predsedstvo komisije za SLO bomo določili na eni izmed prihodnjih sej. Da pa bi OO ZSMS kot celota delala nemoteno, smo sestavili akcijski program kot vodilo pri našem delu.

Program smo obravnavali in sprejeli na prvi delovni seji predsedstva OO ZSMS TOZD Proizvodnja pletenin in SDS skupnih služb, 6. aprila letos, vanj pa smo vnesli vse tiste akcije, ki jih je mogoče predvideti, seveda pa ga je mogoče dopoljevati s tekočimi zadevami.

V sedanjem gospodarskem položaju naj bi vse OO ZSMS aktivno sodelovale v stabilizacijskih prizadevanjih vse OZD, poleg tega pa naj bi poglobile tudi lastna iskanja za predloge novih ukrepov.

Mladina bo v samoupravnih organih in družbenopolitičnih organizacijah morala storiti več za svoje izobraževanje in tako tudi za boljše poznavanje samoupravne in splošne družbene problematike. Zato bo komisija za družbenopolitično aktivnost in

izobraževanje organizirala dvoje predavanj o tej problematiki.

Poglavitna naloga vseh OO ZSMS pa bo evidentiranje in predlaganje aktivnih in zavednih mladincev v članstvo ZK, saj bi z novim, mladim in zavednim članstvom tudi pojačali in popestrili delo OO ZK.

Zelja vseh mladincev je, da bi se čimprej organizirali v konferenco, pogoj za to pa je še ustaonvitev OO ZSMS v bohinjski temeljni organizaciji.

Mladinci so tudi sklenili, da bodo bolj aktivno pisali v glasilo »Almira«.

V letu, ko praznujemo 30-letnico prvih mladinskih brigad, se bodo tudi »Almirini« mladinci udeležili nekaterih delovnih akcij v zveznem ali republiškem merilu.

Poleg udeležbe na občinskih seminarjih za vodenje osnovnih organizacij so predvidene še druge oblike izobraževanja. Mladina bo priredila na leto vsaj eno poljudno znanstveno ali potopisno predavanje, skupno pa si bodo ogledali tudi najmanj eno kulturno prireditev.

Začeli so se tudi že pogovori z občinsko mladinsko konferenco in drugimi OO ZSMS za proslavo 40 letnice štrajka tekstilcev, o kateri smo pisali v prejšnji številki glasila.

Mladinci se bodo udeležili pohoda po poteh partizanske Jelovice in pa AVNOJA v maledem.

Utrditi je treba tudi vezi z mladimi v JNA, za to bo poskrbel odbor za SLO, ki se bo tudi povezal z občinsko komisijo za SLO in organiziral ogled filmov s to tematiko.

Sportna aktivnost, ki je spet zaživela, pa bo v tesni povezavi s sindikatom.

Dolar Zdenka Sodja Dora

Več zavesti in resnobe

Na zadnji seji radovljiške konference delegacij, ki se je zaradi nesklepčnosti ob

prvem sestanku sestala dvakrat, je predsednik konference, Marijan Dobrila ostro grajal odnos nekaterih delegatov do nalog, ki so jim bile zaupane. Dejal je, da zdaj ne sme biti več problem pregled gradiva, ker ga dobivajo vsi delegati in da nikakor ni sprejemljivo, da bi peščica delegatov odločala ali se potrdijo tako pomembne zadeve kot so npr. občinski proračun ali pa poročila samoupravnih interesnih skupnosti. Pozval je delegate, naj spremenijo svoj odnos do družbenopolitičnega dela in naj se ga lotijo z zavestjo in resnobo.

Nato je konferenca delegacij obravnavala poročila o realizaciji programov za 1975 samoupravnih skupnosti in to izobraževalne, za otroško varstvo, kulturne, za socialno skrbstvo in telesno kulturo, predlog statuta raziskovalne skupnosti občine Radovljica, poročilo o gibanju gospodarstva v občini Radovljica za 1975, predlog družbenega dogovora o temeljih družbenega plana, informacijo o samoupravnem sporazumu za financiranje krajevnih skupnosti v občini Radovljica in pa predlog o načinu razporejanja sredstev za financiranje KS, in predlog o zazidalnem načrtu Jarše-Bled.

Za delegata na sejo vseh zborov skupščine sta bila izvoljena Francka Pikonova in Alojz Uršič.

Po seji je Francka Pikonova povedala naslednje:

Skupščina je potrdila in sprejela vse obravnavane predloge. Nekaj kritik je bilo ob poročilih kulturne skupnosti in skupnosti za otroško varstvo. Rečeno je bilo, da bi morali smotrneje ravnati z investicijskimi sredstvi, posebno v otroškem varstvu, kulturna skupnost pa bi morala najti način, da bi tudi s kadri, kot so pevovodje in režiserji pomagala amaterskim društvom in dobro pretehtala tudi delitev sredstev, da bi jih bilo več za amaterska društva.

Javna razprava o osnutku zakona o združenem delu

S sprejemom zakona o združenem delu kot najpomembnejšega dokumenta, s katerim se nadalje obdelujejo družbenoekonomski odnosi in položaj delavcev v združenem delu v družbi, dobiva delavski razred močno orožje v boju za nadaljnji razvoj socialističnih samoupravnih odnosov in doseganje položaja delovnega človeka kot svobodnega proizvajalca in ustvarjalca ter osnovnega subjekta pri odločanju o vseh vprašanih ekonomskega, političnega in družbenega življenja.

Javna razprava o zakonu o združenem delu se bo pričela v mesecu maju in bo trajala vse do novembra. V razpravi se bo treba zavzemati za najširšo seznanjenost delavcev v vseh temeljnih in drugih organizacijah združenega dela. V razpravi naj bi se kritično ocenile sedanje samoupravne razmere na vseh ravneh v luči predlaganih zakonskih rešitev ter se takoj dogovorili za odpravo pomembnejših pri uresničevanju ustavne vsebine in načinov organiziranosti samoupravljanja.

Sindikat in Socialistična zveza sta v skladu s svojo družbenopolitično vlogo in nalogami neposredno odgovorna politična nosilca in organizatorja javne razprave o osnutku zakona o združenem delu. Pri tem je sindikat neposredni nosilec te aktivnosti v temeljnih in drugih organizacijah združenega dela, medtem ko organizacije SZDL organizirajo in vodijo razpravo v krajevnih skupnostih, v družbenih organizacijah in v društvih.

Izjemen pomen osnutka zakona o združenem delu postavlja v tem družbenem trenutku Zvezo komunistov in s tem dosledno tudi vsakega posameznega komunista pred posebno odgovornost. Ta izhaja iz enkratne pomembnosti celotnega spleta nalog, ki jih moramo komunisti opraviti v javni razpravi. Ta naloga je postala danes in bo tudi v prihodnjem obdobju eno izmed glavnih težišč konkretnih političnih nalog organizacij Zveze komunistov. Uspeh pri javni razpravi je moč doseči samo z organizirano, zavestno in vztrajno akcijo vseh delavcev, na čelu katere je v vsakdanji praksi Zveza komunistov s svojim dolgoročnim idejnopoličnim konceptom razvoja socialističnega samoupravljanja. Komunisti moramo zagotoviti, da bo temeljni nosilec javne razprave neposredno vsak delavec v združenem delu, to je v svojem delovnem okolju ter vsak občan v krajevni skupnosti, to je v življenjskem okolju.

I. Cerkovnik

»ALMIRA« na zagrebškem veesejmu

Na letošnjem spomladanskem veesejmu v Zagrebu, ki po modni plati nima tekmovalnega značaja, ampak je izrazito komercialen, se je »Almira« predstavila kupcem in obiskovalcem v zelo moderni kombinaciji rdeče in surove barve.

Celotna kolekcija, ki jo je kreirala Maruša Černilčeva, je spletena v stilu, ki spominja na kitajska oblačila. Rokava so kimono, v modnem vetru pa se poigravajo tudi črte na ta ali oni način. Kolekcija, ki je med obiskovalci požela veliko občudovanja, je spletena iz mešanice acrila in lanu ter acrila in svile.

Ob novem obračunskem in plačilnem sistemu

V letošnjem letu smo pričrta uvajanju novih ukrepov za stabilizacijo našega gospodarstva, posebno za odpravo enega najbolj žgočih pojavov, to je nelikvidnost (plačilne nesposobnosti).

Zvezna skupščina je sprejela dva pomembna sistemska zakona: zakon o ugotavljanju in obračunavanju celotnega dohodka in zakon o zavarovanju plačil med uporabniki družbenih sredstev, zakona pa sledi še vrsta spremeljajočih predpisov. Zakona se sistemsko dopolnjujeta ter nalagata uporabnikom družbenih sredstev vrsto obveznosti in zaostrojenja odgovornost za dosledno izvajanje predpisanih določil.

Nov sistem obračunavanja celotnega dohodka se bistveno loči od dosedanjega, ki je temeljil na fakturirani realizaciji, ki je glavni »krivec« za nepokrito potrošnjo in vzrok za stalni pritisk na rast cen, inflacijo in je pomemben vzrok nelikvidnosti. Sistem fakturirane realizacije je omogočal, da so nekateri delili dohodek, ki nikoli ni bil realiziran, ker neporavnanih

obveznosti ni bilo mogoče izterjati, ta dohodek pa so delili tisti, ki teh obveznosti niso poravnali. Tako se je dohodek prelivljal od tistih, ki so ga ustvarjali, k nekemu, ki je slabo gospodaril in živel na kredit.

Na kratko opišimo ta krogotok — »začarani krog«:

1. nepokrita potrošnja vseh vrst (osebna, splošna, skupna) se manifestira na trgu kot element rasti povpraševanja;

2. rast povpraševanja izziva konjunkturo na enem in kasneje na drugem sektorju, kar povzroča nesorazmerja med blagovnimi in denarnimi skladi;

3. nesorazmerje med blagovnimi in denarnimi skladi pripelje do rasti cen;

4. rast cen alocira dohodek v določenih sektorjih gospodarstva, v katerih je potrošnja ustvarila največja nesorazmerja in ustvarja investicijski potencial;

5. investicijski potencial in izgledi za planiranje proizvodov pogojujejo zahteve za razširitev proizvodnih zmogljivosti za nove investicije;

6. investicije se sedaj pojavljajo kot kreator nove potrošnje, nepokrite investicije so povzročile velike gospodarske probleme.

Krogotok teče dalje. Dohodek, ki se ustvarja, nima dejanskega kritja v plačilni sposobnosti povpraševanja, posledica tega je nelikvidnost. Seveda so v gospodarstvu še druga nesorazmerja, ki položaj še bolj zaostrejujejo:

— zmanjša se konkurenčna sposobnost na tujem tržišču, ker visoke domače cene destimulirajo izvoz, stimulirajo pa uvoz,

— rastejo zaloge, ker kupiti danes po nizkih cenah in prodati jutri po visokih, pomeni prilivati večji ustvarjalni dohodek,

— večja se obremenitev dohodka gospodarstva za pokrivanje splošne in skupne porabe,

— stimulirano je investiranje na dolgi rok,

— destimulirano je varčevanje v gospodarstvu.

Nov obračunski sistem izhaja iz plačane realizacije (bolje rečeno plačljive realizacije), to je tiste, ki je po-

krita z instrumenti za zavarovanje plačil in omogoča ugotavljanje realnega dohodka, ki je prikazan tedaj, ko je pokrit s plačilno sposobnim povpraševanjem, tako bodo delovne organizacije prikazale »čiste račune«, ker je onemogočeno odtujevanje rezultatov tujega dela na osnovi dolžniško-upniških razmerij.

Nov plačilni sistem je začel veljati 1. aprila 1976, posamezne določbe, ki se nanašajo na predhodne mere, pa že 1. januarja tega leta. Zakon o zavarovanju plačil med uporabniki družbenih sredstev zavezuje te uporabnike, ki izpostavljajo med sabo dolžniško-upniška razmerja, da morajo svoje obveznosti zavarovati s plačilnimi instrumenti: ček z rokom vnovčenja 8 oziroma 15 dni (glede na to, če je kraj izdaje in plačila isti ali pa sta kraja različna), menica z avalom (jamstvom) za plačilo v roku do 90 dni od dneva nastanka dolžniško-upniškega razmerja, nepreklicni dokumentni akreditiv za plačilo na podlagi dokumentacije in garancija za plačila v roku 30 dni od

nastanka dolžniško-upniškega razmerja.

Zakon določa, da morajo uporabniki družbenih sredstev v prometu proizvodov blaga in storitev izdati te instrumente v določenih rokih: ček in menico v petnajstih dneh od nastanka dolžniško-upniškega razmerja, nepreklicni dokumentarni akreditiv in garancijo v roku, določenem v pogodbi, vendar v času od vzpostavitve do nastanka družbeno-upniškega razmerja.

Dolžnik ni dolžan izročiti instrumentov, če je plačal vnaprej ali v roku petnajstih dneh od nastanka dolžniško-upniškega razmerja. V primerih, ko gre za investicije, mora dolžnik izdati instrumente za zagotovitev plačila že ob vzpostavitvi dolžniško-upniškega razmerja oziroma do začetka investicijskih del, lahko pa plača vnaprej na osnovi predplačila.

Dolžniško-upniško razmerje se izpostavi s sklenitvijo pogodbe (pismene ali ustne). Za investicije mora biti pismeno. Dolžniško-upniško razmerje pa nastane, ko je dolžnik v celoti ali deloma sprejel dobavljeno blago ozi-

(Nadaljevanje na 4. strani)

Ob novem obračunskem in plačilnem sistemu

(Nadaljevanje s 3. strani)

roma opravljene storitve. Upnik mora poslati dolžniku hkrati z dobavo, najpozneje pa v desetih dneh po dobavi tudi obračun (fakturo, račun).

V prehodnem obdobju morajo delovne organizacije izvršiti pomembne naloge, ki je za marsikatero podjetje vprašanje »biti ali ne biti«. Splošno razpoloženje je zaskrbljujoče, ker na kredit ni mogoče več živeti, so se gospodarski tokovi začasno zavrlili, manjša kupna moč prebivalstva pa povečuje zaloge izdelkov. Trgovina nima potrebnih obratnih sredstev in manj nabavlja, prazni stare zaloge, hkrati pa pritiska na finaliste, da dobi čim več bonifikacij (kondicij). Jasno, da naša OZD lahko nudi kupcem toliko prodajnih ugodnosti, kot to dopušča donosnost (rentabilnost). Zajedanje v dohodek pa predstavlja prelihanje ustvarjenega dohodka. Trgovina za manjše nabave krivi tudi proizvajalce, ki ji ne nudijo blaga, ki se hitro obrača, zalog nočejo imeti, to velja še posebej za modne artikle.

obveznosti v 30-45 dneh, menica pa omogoča plačilo do 90 dni. Vendar pa bo treba te dogovorjene roke nujno upoštevati in v skladu z njimi plačilo obvezno izvršiti.

Naloge v prehodnem obdobju so sledeče:

1. vsklajevanje terjatev po stanju 31. 12. 1975.

2. dolžniki so bili obvezni do 25. januarja prijaviti vse svoje obveznosti po stanju 31. 12. 1975 s rokom dospelja 25. 1. 1976 v večstransko pobotanje obveznosti (multilateralno kompenzacijo), za obveznosti, ki niso bile skompenzirane so morali do 10. marca sestaviti program poravnave, za neporavnane do 31. marca pa so morali upnikom izročiti avalirane menice z rokom dospelja do 30. septembra 1976; tisti, ki do tega roka menic niso izročili, pa so morali do 15. aprila objaviti v zveznem uradnem listu, da predlagajo vsem upnikom sanacijo, 5. aprila so morali predložiti SDK izpisek iz programa za poravnavo ter izročiti dokaze o izročitvi avaliranih menic upnikom,

konske določbe realizirajo, »uveljavijo v življenju«. Dolžnost delavcev, ki neposredno delajo na tem področju je, da po svojih močeh storijo vse, da bo delo čim boljše opravljeno. Zakon je predpisal tudi kazni; za neizpolnitev določenih določb so predpisane sankcije kaznivih dejanj in gospodarskih postopkov (zaporne in denarne kazni). Zato je nujno, da se čim boljše organiziramo. Potrebno je

razmejiti in točno določiti odgovornost, ljudi pa usposobiti za delo v novih pogojih. Nekateri delavci so že bili na seminarjih, izdano je interno navodilo. Zaradi povečanega obsega dela, novih evidenc, takojšnjega fakturiranja in sprotne likvidacije računov bodo potrebne tudi kadrovske okrepitve. Treba se je naučiti ravnati z instrumenti, ki jih zakon predpisuje, nekateri v dosedanjem sistemu plačevanja niso bili mnogo v veljavi, predvsem velja to za menice. Delo bo uspešno, če

bo potekalo sinhronizirano v vseh sektorjih, če se bomo točno držali predpisanih rokov, da bo vsak instrument pravočasno prispel na določeno mesto. Finančne probleme bomo uspešneje reševali, če bomo izpolnili sistem planiranja: plan proizvodnje, plan prodaje, plan nabave in plačilni plan. Plan likvidnosti nam bo pokazal, koliko sredstev bomo prejeli in koliko jih bomo potrebovali za poravnavanje nekaterih obveznosti.

Vidmar Albin

Ustanovitev OO ZSMS v TOZD Proizvodnja pletenin Bohinj

Na začetku letošnjega leta je stekla akcija za ponovno oživitve aktivnosti mladih v OZD. Osnovna organizacija ZSMS v TOZD Proizvodnja pletenin Radovljica in SDS Skupne službe je bila ustanovljena v aprilu in je že začela aktivno delati. Ko eno svojih nalog si je OO ZSMS v Radovljici zastavila, da poživijo aktivnost mladih tudi v ostalih TOZD-ih.

V soboto, 8. maja 1976 je bil v TOZD Proizvodnja pletenin Bohinj sestanek mladih iz te TOZD in predstavnikov SDS skupnih služb. Predsednica OO ZSMS v SDS skupnih služb je najprej poudarila pomen organiziranosti mladih in njihovo vlogo v združenem delu. Še posebej važno je, da ima mladina izdelan aktivni in akcijski program dela, po katerem naj bodo določene posamezne akcije. Izvoliti je potrebno komisije za posamezna področja dela in na ta način pritegniti čim več mladih. Osnovna organizacija naj se vključuje v delo samoupravnih organov in DPO in naj se povezuje z drugimi OO ZSMS. Predsednik konference OOS je predstavil mladim v Bohinju nekaj izkušenj o delu mladih v Radovljici in poudaril, da je aktiv v preteklem obdobju dosegel pomembne uspehe. Ob dobri organiziranosti in polni zainteresiranosti mladih, je uspeh dela zagotovljen.

Posebno pozornost je treba posvetiti izobraževanju in usposabljanju mladih za delo v samoupravnih organih. OO ZSMS naj bo pobudnik za sprejemanje zavednih mladincev v članstvo ZK. Poudarjeno je bilo, da morajo biti mladi prisotni na vseh področjih družbenega življenja in biti pobudniki vseh naprednih idej in akcij.

Mladi v TOZD Proizvodnja pletenin Bohinj so predstavili predstavnikom iz Radovljice nekaj svojih problemov in poročali o svojem delu v preteklem obdobju. Težave imajo predvsem zaradi nezainteresiranosti precejšnjega števila mladih in zaradi nepovezanosti. Kljub temu obstaja želja vsaj nekaterih mladincev, da bi se delo mladih poživilo. Izražena je bila potreba po čim izdatnejši pomoči mladih iz Radovljice in pove-

zovanju med obema osnovnima organizacijama.

Na koncu sestanka je bilo sklenjeno, da se mladi organizirajo še do konca maja. Predlog programa naj bo izdelan po programu konference. Evidentiranje članov predsedstva in drugih organov naj teče po delegatskem principu. Sindikat in vodstvo TOZD naj mladim pomagata pri

njihovem organiziranju in delu.

Narejen je še en korak na poti k dokončni organiziranosti mladih in obuditvi mladih pri delu.

Upamo lahko, da bo v najkrajšem času delo mladine steklo in da bo tako tudi mladina prispevala k graditvi naše samoupravne družbe.

B. Z.

Teorija in praksa

Naša panoga je v takem položaju prizadeta, ker gre za sezonsko proizvodnjo, ki je vezana z vplivi mode in si zalog ne moremo privoščiti. Po drugi strani smo precej odvisni od dobaviteljev surovin, ki postavljajo svoje prodajne pogoje.

Intenzivno reševanje dolžniško upniških razmerij iz preteklega obdobja — vsklajevanje saldov, sestavljanje programov neporavnanih obveznosti in njihovo poravnavanje zahteva tudi angažiranje sredstev, tu se vključujejo tudi poslovne banke z dejanjem meničnega avala.

Predvidevajo, da za večina podjetij roki poravnave ne bodo problem, razen za tiste, ki so poslovali na daljše roke, saj je večina podjetij že dosedaj poravnava svoje

3. za obveznosti iz leta 1975, ki dospejo v plačilo po 25. januarju in niso bile poravnane do 31. marca, so morali dolžniki sestaviti seznam, jih do 30. aprila poravnati ali izdati instrumente za zavarovanje plačila,

4. do 30. aprila je bilo potrebno sestaviti seznam tudi za vse neporavnane obveznosti nastale od 1. 1. — 31. marca 1976, te obveznosti je treba poravnati do 15. maja ali jih zavarovati z instrumenti; 20. maja pa je rok za predložitev seznama SDK in dokaze o poravnavi oziroma izdanih instrumentih.

Vsebina in zahteve zakona so jasne. Naša OZD pri dosedanem izvajanju zakona ni imela večjih problemov. Vse obveznosti smo pločevali v določenih rokih. V bodoče bo potrebno storiti vse, da se za-

Almirini mladinki v Titovi štafeti

Titova štafeta s pozdravi vse jugoslovanske mladine je potovala skozi radovljiško občino prav na dan zmage, 9. maja. Pred hotelom »Grajski dvor« so jo pričakovali vojaki iz garnizije Bohinjska Bela, folkloristi iz »Verige«, harmonikarski orkester radovljiške glasbene šole in leška pihalna godba, ki so pripravili slavnostni spored, mimo njih pa so štafeto pozdravili tudi številni občani in mladina.

Od »Grajskega dvora« prek Lesc, Hlebc pa do Begunj sta nosili pozdrave našemu maršalu skupaj z mladim vojakom iz Bohinjske Bele tudi mladinki iz OO ZSMS TOZD Proizvodnja pletenin Radovljica, Mija Kokaljeva in Malči Potočnikova.

Mija Kokaljeva, Malči Potočnikova: »Bili sva zelo veseli in tudi počaščeni, da sva smeli nositi Titovo štafeto in prav radi bi jo še kdaj spremljali. Obenem je bilo to priznanje za našo OO ZSMS in Almiro sploh.«

Položaj varstva pri delu v združenem delu

Ob prebiranju osnutka Zakona o združenem delu ugotavljamo, da je varstvo pri delu dobilo svoje mesto v poglavju »Medsebojna razmerja delavcev v združenem delu«. Zadovoljujoče so določbe, ki dajejo pooblastila in obvezujejo delavce v združenem delu, da samostojno sprejemajo pravice, obveznosti in odgovornosti s samoupravnimi splošnimi akti delovne organizacije.

S samoupravnim splošnim aktom so delavci dolžni, da uredijo:

— pogoje, ki jih mora delavec izpolnjevati za opravljanje določenih del oziroma delovnih nalog,

— osnove in merila za delitev dohodka v temeljni organizaciji,

— osnove in merila o delitvi dohodka za osebne dohodke,

— obveznosti delavcev in njihova odgovornost v zvezi z neizvajanjem delovnih nalog in postopek za ugotavljanje škode in

— VARSTVO PRI DELU, ukrepi s katerimi se zagotavlja, varuje in pospešuje varstvo v delovnem okolju, posebno varstvo žena, mladine in delovnih invalidov; pravice in obveznosti delavcev pri izobraževanju in izpopolnjevanju znanja v zvezi z delom; pogoje in način koriščenja odmorov in dopusta in druge pravice in obveznosti, ki izvirajo iz dela; pravice, ki pripadajo delavcem po prekinitvi delovnega razmerja na osnovi minulega dela.

Določbe 155. člena omogočajo pregled nad pogoji, ki jih mora delavec izpolnjevati tudi s stališča varstva pri delu npr. zdravstveno in strokovno sposobnost, delovne izkušnje oziroma potrebna znanja iz varstva pri delu. Dalje delavci določajo osnove in merila za vrednotenje dela s posebnim poudarkom na delovne razmere in nevarnosti, ki izvirajo iz dela in obveznosti delavcev tudi na področju varstva pri delu. Te določbe obvezujejo delavce, da s sporazumom kompletno regulirajo naloge varstva pri delu z uporabo ustreznih ukrepov, standardov in normativov.

Vse to so načelne določbe, ki so že znane. V bistvu pa govori samo en člen (165) o tem, da imajo delavci pravice in dolžnosti, da v delovnem procesu ustvarjajo pogoje, ki zagotavljajo varne delovne razmere, in da spoštujejo predpisane ukrepe in normative glede delovnih prostorov, delovnih priprav in naprav ter sredstev za osebno varstvo pri delu, kot tudi, da zagotovijo varstvo pred drugimi škodljivimi vplivi na njihovo zdravstveno in delovno zmožnost.

Poleg tega se predvideva, da delavci v temeljni organizaciji sodelujejo pri določanju, sprejemanju in izvajanju ukrepov za zagotovitev in izboljšanje širšega varstva človekovega okolja.

Vse te določbe v osnutku zakona pa ne morejo popolnoma zadovoljiti osnovne zahteve sodobne znanosti varstva pri delu, tako po obsegu niti po celovitosti dejavnosti varstva pri delu. Zakon govori samo o varstvu pri delu (delovni postopek). Mnogo pa je opravil zunaj določenega delovnega postopka npr. gibanje ljudi pri delu na hodnikih, dvoriščih, skladiščih, stranskih in skupnih prostorih itd.

Poleg tega obstajajo pomembna vprašanja iz varstva pri delu, ki jih osnutek za-

kona sploh ne obravnava, ki pa so zelo pomembna npr. gradbeno-tehnična dokumentacija, tehnološki postopki dela, uporaba ustreznih normativov in uporaba sodobnih znanstvenih dosežkov v projektantsko-konstruktivski tehnologiji, gradbeništvu, kar vse omogoča, da delo postane naravnost in človeško. V kolikor v končni redakciji zakona ne bo prišlo do dopolnitev, bo ostala praznina, ki je bodo morali zapolniti republiški predpisi in tudi samoupravni akti delovnih organizacij.

G. Z.

Predstavljamo vam ...

Jelka Mulej

predsednica delavskega sveta TOZD Proizvodnja pletenin Radovljica

Jelka Mulejeva je bila soglasno izvoljena za predsednico najvišjega samoupravnega organa v radovljiški temeljni organizaciji. Jelka je vestna in prizadavna delavka, ki se tudi dobro zaveda odgovornosti, ki jo je skupaj s sodelavkami-delegatkami v delavskem svetu prevzela. V radovljiški temeljni organizaciji Jelko sodelavci dobro poznajo, radj pa bi jo predstavili tudi Almircem v Novi Gorici in Bohinju.

Koliko časa ste že v »Almiru«?

Dvajset let. Sprva sem delala na strojih za pletenje nogavic, nato na ročnih pletilskih strojih, delala sem tudi na verižnem stroju in na singerici, zdaj pa sem na končni kontroli.

Če ste v tej hiši že dvajset let, ali to pomeni, da se v njej dobro počutite in da je ne bi več zapustili?

Dvajset let je doba, ko marsikaj spoznaš, se naučiš trezno gledati na reči, preživiš tako kot delovna organizacija zdaj slabe zdaj dobre čase in si z njo zmeraj bolj povezan. Ne, mislim, da »Almir« ne bom zapustila, vsaj do pokoja ne.

Ali ste v teh dvajsetih letih spremljali življenjski utrip tovarne bolj od daleč, ali ste v njem tudi aktivno sodelovali kot članica v samoupravnih organih ali družbenopolitičnih organizacijah?

Ker me je zanimalo vse, kar je bilo v zvezi z našim kolektivom, me je veselilo tudi sodelovanje v samouprav-

nih organih kot v sindikatu. Bila sem sindikalni blagajnik, članica nekdanjega ekonomskega sveta, nato upravnega odbora, zdaj pa sem namestnica predsednice delovne skupine likalnica, končna kontrola in apretura. Moram reči, da je velika razlika v tem, kako smo prihajali na seje včasih ali pa zdaj. Informiranost je dosti boljša, poleg tega pa odgovorne službe nikoli ne odrečejo strokovne razlage ob predhodni obravnavi gradiva, ki je na dnevnem redu. Vsaj zase lahko to trdim.

V čem, menite, je pomembnost vaše funkcije kot funkcije preostalih delegatov?

Naše odločitve morajo predvsem odsevati dobro in nepristransko poznavanje trenutnega položaja v temeljni organizaciji, to se pravi, da moramo biti dobro informirani, pa naj gre pri tem za potrjevanje letnega plana, obravnavanja proizvodne problematike ali česa drugega. Doseči bomo morali tudi večjo povezanost s svojimi delovnimi skupinami, saj sestava delavskega sveta daje za to vse možnosti, v njem je vsaka delovna skupina zastopana s svojim delegatom. Velikokrat namreč povzročajo ne-preverjene »novice« in kritikanstvo na štiri oči, ali hudo kri, ali pa vsaj neprijetno razpoloženje. Če mislimo ali pa smo prepričani, da je kakšna reč narobe, povejmo to odkrito in ne za hrbtom. Težko pričakujemo tudi seminarja za člane vseh samoupravnih organov, ker smo prepričani, da si bomo po njem v marsikateri stvari bolj na jasnem. Povedati moram še to, da je prisotnost delegatov na sejah več kot zadovoljiva, to je tudi eno od dejstev, da smo naše delo vzeli resno in upam, da bomo v naši mandatni dobi opravičili zaupanje, ki so nam ga delavci naše temeljne organizacije izkazali z izvolitvijo.

Jelka, ali vam poleg službe in družine še ostane kaj prostega časa za kakšen konjiček?

Prostega časa imam bolj malo, kar pa ga je, ga najraje prebijem na vrtu. Rada se ukvarjam z rožami, pa sicer manj lepo, a bolj korist-

no zelenjavo. Če nekaj uric prebiješ na svežem zraku, se sprostiš, pa še za zdravje je dobro.

Predstavljamo vam ...

Marinka Klinar

je predsednica odbora za medsebojna razmerja v TOZD Proizvodnja pletenin Radovljica. Tudi Marinka je že dolgo časa članica našega kolektiva.

Takole pravi:

V Almiri sem že 18 let. Izučena pletilja sem, delala sem na ročnih strojih, pa na okroglem; ko mi je oslabil vid, poklica nisem mogla več opravljati in zdaj delam na etiketiranju. V Almiri sem rada, v svoji delovni skupini se zelo dobro počutim.

Ste bili kot dolgoletna delavka že kdaj prej izvoljeni v samoupravne organe?

Bila sem članica obratnega delavskega sveta, delala sem v sindikalni organizaciji in zdaj v odboru za medsebojna razmerja. V odboru smo sami dolgoletni člani kolektiva in lahko rečem, da se v mnenjih ne razhajamo. Delo vseh delegatov ni lahko, saj odločamo o vprašanjih, pri katerih gre za človeka-sodelavca. Ko sprejemamo nove člane kolektiva, nas vedno muči vprašanje, ali bomo izbrali dobrega delavca, ob premetitvah pa moramo gledati, da upoštevamo zahteve proizvodnje kot probleme posameznih članov kolektiva.

Nemoteno delovanje vam omogoča tudi temeljita obdelava gradiva, ki jo pripravijo strokovne službe.

Kaj menite o družbenem standardu?

Zelo dobra je prehrana, tudi stanovanjska vprašanja rešujemo zadovoljivo, urejeni so prevozi na delo, le za počitniški turizem bi morali bolj poskrbeti, kajti počitnice s kakšno turistično agencijo so predrage, posebno za matere samohranilke.

Predstavljamo vam ...

Ljuba Cvetrežnik

Na ustanovni seji delavskega sveta v bohinjski temeljni organizaciji je bila Ljuba izvoljena soglasno za predsednico. Ljuba, koliko časa ste že članica kolektiva?

Stiri leta, moja prva zaposlitev pa je bila v Vezenini Bled, kjer sem se tudi izučila.

Ste se v teh letih že prilagodili novemu okolju, se dobro počutite v kolektivu?

Ne bi mogla reči, da se v kolektivu izredno dobro počutim. To ni nikakršna kritika, je samo ugotovitev, da bi se morale nekatere stvari spremeniti, da bi človek zjutraj zadovoljen in z zadoščenjem prišel na delo.

Boste zdaj kot predsednica delavskega sveta s sodelovanjem delegatov poskušali odpraviti težave, ki vas teže? V čem, mislite, je bistvo vašega predsedniškega dejstvanja?

Vem, kakšne so naloge delavskega sveta, lepo so zapisane v statutu in teh pristojnosti bi se v teoriji lahko naučil na pamet. Biti predsednik delavskega sveta pa je nekaj čisto drugega. Ker doslej še nisem delovala v nobenem samoupravnem organu, se zavedam, da bom morala delati in se izobraževati. Rada bi dobila nekoga, ki je na tem področju podkovan, kajti tukaj mi ne more nihče ničesar svetovati. Bojim se, da mi brez pomoči in sodelovanja vodje temeljne organizacije ne bo v celoti uspelo zadovoljiti pričakovanj kolektiva, ki

mi je nalogo zaupal. Najvažnejše za nemoteno delovanje delegatov pa je in da bomo to dosegli, tudi naloga vseh delegatov, da bi vse članice našega kolektiva našle enoten jezik, da ne bi bilo nasprotij, ki drobijo našo celoto. Zavedati bi se morale da samoupravljanje živi in da to ni samo nekaj na papirju, česar se spomniš, ko dobiš vabilo za sejo. Prav vsi bi morali skrbeti za večjo produktivnost, zakaj zdaj ne hodimo na delo samo zaradi plačila. Najprej pa potrebujemo nekoga, ki bo znal lepo odgovoriti na veliko vprašanj, na katera smo si zdaj prisiljene odgovorjati same, kakor pač vemo in znamo.

Kaj počnete, ko niste v službi?

Prostega časa imam bolj malo, ker hodim v drugi letnik večerne ekonomske šole v Radovljici. Kljub temu pa sem članica folklorne skupine Bohinje, kar mi je v veliko veselje. abv

Za svečano vzdušje ob delavskem prazniku

Fotografska razstava Foto kino kluba Radovljica v tovarniški menzi

Ob letošnjem prvem maju sta OOS radovljiške temeljne organizacije in pa skupnih služb pripravili razstavo črnobelih fotografij, ki so jo delavci zelo lepo sprejeli. Razstava je bila po tematici razdeljena na dva dela, v prvem, splošnem delu je bilo vse od portretov, pokrajin, tehničnih motivov in razpoloženjskih fotografij, v drugem delu pa so bile razstavljene pod motom »človek in delo« fotografije iz proizvodnega delavnika »Almira« in »Verige«.

Prvo srečanje s foto kino klubom Radovljica, ki ima že dolgo tradicijo, saj je bil ustanovljen 1947 in šteje danes 76 članov, je bilo presenetljivo in zagotovo ne zadnje. Klub se je mimo razstav v občini uveljavil tudi na republiških in mednarodnih razstavah, saj so nekateri njegovi člani prejeli zlata, srebrna in bronasta odličja tako za planinsko fotografijo, dia in mladinsko fotografijo. Foto kino klub Radovljica je pomembna društvena organizacija, ki deluje v okvi-

ru Občinske zveze za tehnično kulturo in se zaveda svojega poslanstva pri usposabljanju pri vzgoji mladega rodu, pri spoznavanju in vrednotenju lepote naše domovine, krepitvi narodne zavesti, pri čemer je treba omeniti njegovo razstavo pomnikov NOB v radovljiški občini, in pa v pripravljenosti utrjevati idejnopolitično in samoupravljaljsko miselnost.

Naši sodelavci pa so o razstavi menili takole:

VOVK TONI

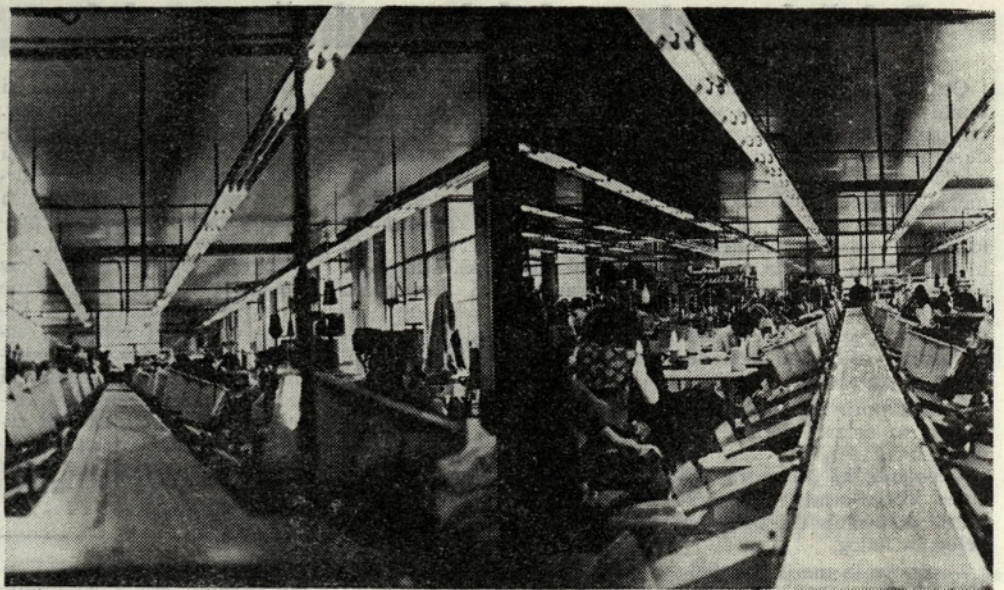
Razstava mi je bila všeč, posebno splošni del, ker je bil zelo pester.

INTIHAR FRANCKA

Zelo mi je ugajala razstava, vse fotografije po vrsti. Takšne razstave bi lahko imeli večkrat.

MEŽEK MILA, FROLE STANKA, FERJAN JELKA in STRNAD MARA

Razstavo lahko samo pohvalimo. Še posebej njeno ureditev. Zelo privlačna so nasprotja, kot na primer fotografiji, ki predstavljata starost in mladost, sijajne so tu-

Franc Pipan: Trakova. Nagrajena fotografija s klubskega srečanja

di fotografije s tehnično tematiko. Poleg tega nam je razstava odkrila, kako delajo v nam nič sorodnem kolektivu, kakršna je »Veriga«. In če bo razstava potovala še kam, bodo tam spoznali tudi delček našega delavnika. Zelo nam je všeč tudi to, da je bil del gradiva za razstavo posnet v naši delovni organizaciji. Mogoče bi sindikat razmislil o tem, da bi fotografije z »almirsko« tematiko odkupil, da bi visele v menzi, kadar bi ne bilo drugih razstav. Na rjavih panojih bi razgibale puste stene.

HLADNIK TONE

Razstava je izredno lepo sestavljena in njena postavitve je dostojno obeležje praznika dela. Imenitni so posamezni liki tako starih občanov kot delavcev. Fotografije z gorsko tematiko pa so postavljene v kraje, kjer živimo in prav na teh fotografijah zavestno spet odkrivamo njihovo lepoto. Take razstave so zelo zanimive in bi jih morali še prirediti.

JANEZ TRIPLAT

Ko gledaš takšno razstavo, ugotoviš, da bi jih še rad videl. Fotografije so me vse po vrsti pritegnile, izredno lepe pa so pokrajinske.

PRETNAR FRANCKA in AHACIĆ MARINKA

Razstava je zelo lepa in zelo živahna. Izredno izraziti so portreti.

MARINA BAČAR

Vsako razstavo si rada ogledam, sploh se v naši OZD razveselim vsakega kulturnega dogodka. Privlači me naj-

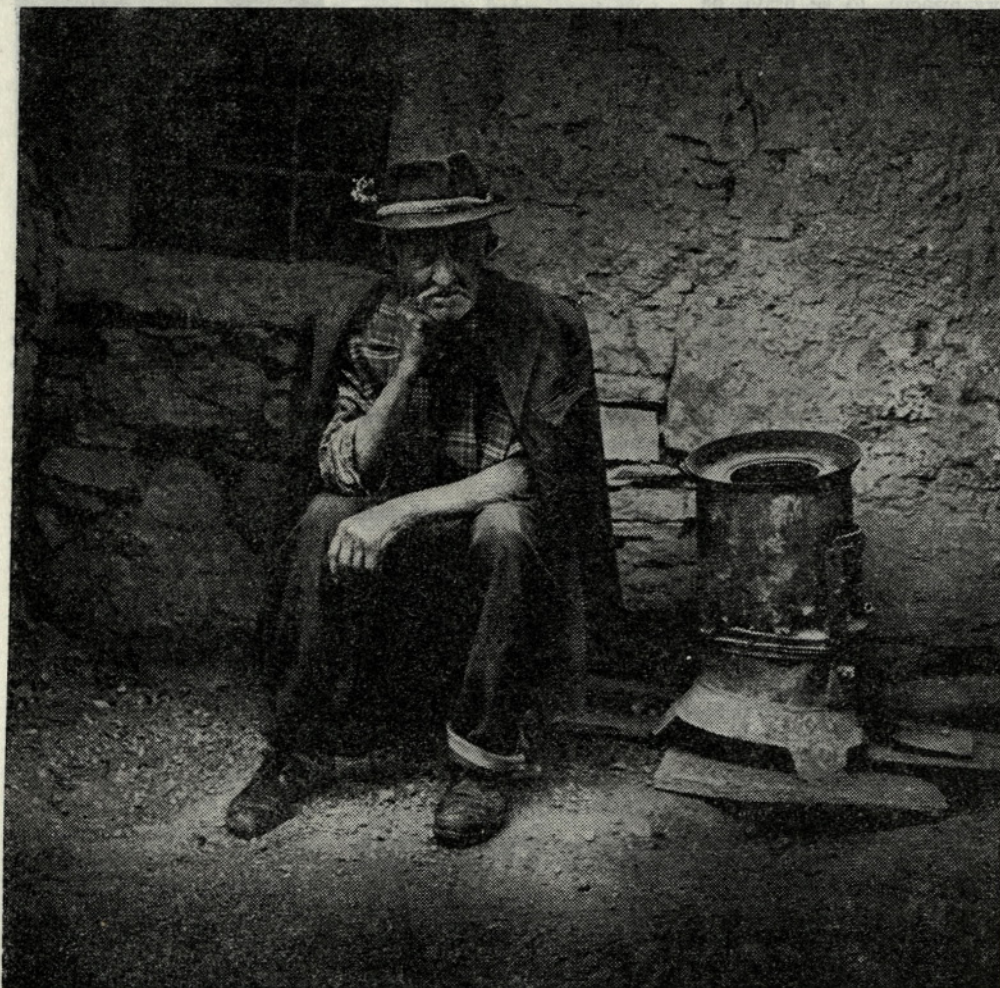
brž ta kontrast med stroji, industrijo, drvečimi poslovnimi ljudmi in deločkom v nas samih, ki naš ne bi smel nikdar zapustiti — kultura in umetnost. Fotografska razstava je odlična, tako v tehniki, posebno pa me presenečajo umetniške kompozicije posameznih fotografij.

PAVLA ERMAN in TOMSIĆ BRANKA

Razstava je lepa v celoti in vsaka fotografije po svoje privlačna.

LILI KOZINC

Zelo me veseli, da »Almira« posveča toliko pozornosti razstavam in kulturnim akcijam, saj si moramo priznati, da kultura človeka plemeniti. Razstava mi je bila nadvse všeč. Posebno tisti del pod naslovom »Človek in delo«. Žal mi je, da ni bilo ob razstavi tudi proslave, ki bi še bolj podčrtala praznovanje delavskega praznika. Sicer pa ni daleč do dneva samoupravljalcev in upam, da bo takrat kulturni komisiji pri OO ZSMS uspelo pripraviti resnično delavsko proslavo.

Izsek iz fotografije Milenka Pegana: Frošca

Kupcev še zmeraj dovolj

V prodajalni na Jalnovi 2 sta pomočnica poslovdje, Zora Mrovlje in pa prodajalka Marija Kosančičeva povedali, da kupcev ne primanjkuje, se pa dlje časa odločajo preden kaj kupijo in tudi na rovaš izbire pade kdaj pa kdaj kakšna pripomba.

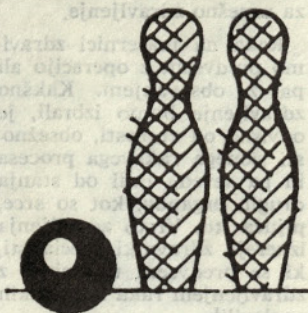
Najbolj navdušujejo ženske bombažasti kompleti in sploh vse, kar je v zvezi s črtami, pa naj bodo to mični otroški puloverčki s kratkimi rokavi, moderni ženski puloverji s kratkim rokavom in ravnim vratnim izrezom ali pa obleke s črtastim gornjim delom.

Komplet Jelena, ki smo ga pripravili za močnejše postave, gre dobro v promet, zaže-

ljeno pa bi bilo, ko bi bil v večji barvni izbini.

Muhasto spomladansko vreme terja še zmeraj topla oblačila in zato je tudi povpraševanje po jopicah še precej veliko, tako po ženskih in moških.

V prodajalni na Linhartovem trgu je Pavla Zemva dejala, da se ne more pritoževati nad povpraševanjem. V promet gredo brez izjeme moški in ženski artikli, hit pa so vse vrste pletenin za otroke, ker jih je lahko negovati. Zelo hitro izginjajo s polic tudi ženski bombažni kompleti, pa naj bo to v beli ali modri barvi. Dobro bi bilo, ko bi ne občutili poletne suše, vsaj kar zadeva kupcel

Kegljaški dvoboj »Rašica« - »Almira«

Na pobudo tovarne pletenin Rašica« smo organizirali kegljaški dvoboj, ki je bil 14. aprila 1976 v hotelu Jelovica na Bledu. Pomerili sta se osemčlanski moški ekipi v borbeni partiji in štiričlanski ženski ekipi z 2 x 50 lučaji.

Pri moških je zmagala ekipa »Almira« v postavi Uršič Alojz, Plut Marijan, Vida Srečko, Hladnik Tone, Selan Franc, Zemlja Jože, Bulut Zoran in Poklukar Herman in sicer s 735 podrtimi keglji pred ekipo »Rašice« s 720 podrtimi keglji.

Zenska ekipa »Rašice« je z 1405 podrtimi keglji premagala ekipo »Almira«, ki ji je uspelo podreti 1235 kegljev.

Za »Almiro« so kegljale Zvan Marjeta, Kapus Marija, Pikon Francka in Kotnik Ana.

V skupni uvrstitvi je zmagala »Rašica« z 2125 podrtimi keglji pred »Almiro« z 2070 podrtimi keglji.

Dvoboj je organizacijsko lepo uspel. V kratkem je predviden povratni dvoboj,

ki ga bo organizirala »Rašica«.

Obe strani sta izrazili željo, da naj takšni ali podobni dvoboji postanejo tradicionalni in da se sodelovanje na področju rekreacije in športa med obema tovarnama utrdi in razširi.

HP

Novogoričanke druge na tekstilijadi v Ajdovščini

24. aprila je bila v Ajdovščini tekstilijada, organizator in pokrovitelj pa je bila »Tekstina« iz Ajdovščine. Tekmovali so tekmovalci iz petih osnovnih organizacij sindikata tekstilnih tovarn s Primorske: »TEKSTINA« Ajdovščina, »PLETENINA« Sežana, »BAČA« Podbrdo, »MANU-FAKTURA« Nova Gorica in »ALMIRA« Nova Gorica.

Ekipa iz »Almire« šteje šest članic in zasedle so odlično 2. mesto, saj so bile v zaostanku za zmagovalcem le za trideset kegljev, posamezno pa so zasedle peto, šesto, sedmo in osmo mesto.

Na vprašanje: Ali so z uspehom zadovoljne? so odgovorile: »Ta rezultat smo si zaslužile, saj smo se vse vsako soboto popoldne redno udeleževale treningov, dvakrat mesečno pa smo imele turnir. Uspeha pa smo vsekakor vsele, saj nas bo še naprej spodbujal, kajti le pod pogojem, da bomo redno trenirale, bomo lahko dosegale lepe uspehe.

Andreja Košmrj

Še enkrat zmagala moških

V sredo, 12. maja, je bilo zelo zanimivo športno srečanje med SDK Kranj in Almiro. Za Almiro so kegljali: Bizjak Kozma, Šobar Zdenka, Kotnik Ana, Kapus Marija, Zemlja Jože, Sedovnik Dušan, Vida Srečko, Hajduk Mladen, Kavčič Metod, Hladnik Tone, Vidmar Biše in Bulut Zoran. Kegljači obeh ekip smo se zbrali v Domu upokojevcev in se po kratki uvodni slovesnosti razdelili v dve grupi. Zenske so tekmovali v Domu upokojevcev in sicer po sistemu 50/50, moški pa smo se pomerili v Grajskem dvoru in to v borbeni 3-krožni partiji. V moški konkurenci je premočno zmagovala ekipa Almirre s 633 proti 550 podrtim kegljem. V ženski konkurenci pa so bile boljše gostje, ki imajo v ekipi tudi članico, ki tekmuje v zvezni kegljaški ligi, in so zmagale z rezultatom 1237 proti 1202. Po seštevku rezultatov obeh konkurenc je premočno zmagala borbeno ekipa Almirre, ki je podrla skupaj 48 kegljev več kot naš simpatični nasprotnik.

Srečanje je bilo zelo fer in je potekalo v prijateljskem vzdušju, še posebej na zaključni slovesnosti, kjer so vsi soglašali, da se morajo podobna srečanja ponavljati.

Kegljači Almirre ob tej priliki pozivajo svoje sodelavce, da se v bodoče udeležujejo podobnih srečanj, ali kot tekmovalci ali navijači.

Z. B.

Štipendiranje tudi v prvih letnikih

Obveščamo starše, da OZD Almira štipendira fante, učence srednje tehnične tekstilne šole, pletilska in konfekcijska smer, tudi v prvih letnikih. Vse podrobne informacije dobite v kadrovskem oddelku OZD Almira.

Kadrovska služba

Letošnje modno poletje je takšno kot bi ga načrtal arhitekt. Polno je ravnih linij, čistih, jasnih barv in premišljenih šivov. Obleke, krila, hlače, vse je ozko, ravno kot narisano z ravnilom. Vratni izrezi so prav tako ravni in segajo od rame do rame. Rokavi so v ravni črti podaljšani v kimono. Da nam ravna obleka ne bi ušla z ramen, jo lahko zvežemo s trakom ali zapnemo z gumbi. Črte tečejo vzporedno z izrezom. Lahko so široke ali ozke ali pa se izmenjujejo ene in druge. Črte so vedno kontrastne. Največ je modro-belih pa belo-rdečih ali belo-zelenih. Pogosta pa je tudi črna barva v kombinaciji z belo ali surovo.

Materiali so iz naravnih vlaken, največ mešanice bombaža in sintetike v vezavi platna. V modi so tudi materiali podobni grobim rjuham. In ker imajo vsi materiali naravnega izvora to lastnost, da se mečkajo, bomo letos poleti elegantno zmečkane.

Potem je tu še jeans, ki se imenitno ujema s črtastimi ali karo bluzami. Jeans je lahko moder ali bel, vedno pa ima poudarjene šive z modrim, oranžnim, rdečim ali živo zelenim sukancem. Imeti mora tudi vse potrebne in nepotrebne okrasne etikete in po možnosti z usnjem poudarjene žepe.

Iz jeansa je moč kupiti prav vse. Ozka krila z razporki, krila kot predpasnik, ravne hlače, oprijete telovnike, obleke, tunike, bluže pa tudi kopalke in kratke hlače.

K živahnim športnim modelom bomo nosile tenis copate, ki so letos dobile ob bok še vrsto bolj pisanih in različnih. Torbe so velike iz blaga, slame ali usnja v naravni barvi in spominjajo na vrečo.

Namesto klobuka nas bo pred počitniškim soncem varovala kapa ali ruta s prozornim ščitnikom. Plastika je rezervirana v glavnem za ozke in široke zapestnice, ki si jih nanizate na roko v barvah obleke. K jeansu bo dovolj ozek usnjen trak, zavezan na roki ali okoli vratu. Male rutke so pravzaprav odveč v vročem poletju, vendar lahko imenitno poudarijo model, če se v barvi ujemajo s pasom ali čevlji. V sončno poletje bomo tudi letos gledale skozi velika sončna očala, katerih stekla se prelivajo od temne do svetle barve.

Vesna Gabersčik

Za boljše ceste

Z geslom prispevajmo za boljše ceste, za večjo varnost na naših cestah, za hitrejši razvoj vsakega kraja, za skladnejši razvoj SR Slovenije in njeno boljše povezavost v širše prometne tokove, je razpisano javno posojilo za ceste v SR Sloveniji. V občinskem merilu vodi akcijo operativni štab, v TOZD in krajevnih skupnostih pa so imenovane posebne vpisne komisije, ki bodo vodile vpis. Sredstva, nabrana s prodajo obveznic, bodo porabljena kot dodatni vir za financiranje cestnega razvoja za obdobje 76-80.

Garant za posojilo je SR Slovenija, če obveznosti iz dospelih obveznic ne bi plačala Republiška skupnost za ceste SR Slovenije.

Delovni ljudje in občani vplačajo vpisani znesek naenkrat ali največ v 24 obrokih.

Obveznice se obrestujejo v 10% letni obrestni meri. Obresti se obračunajo in plačajo za nazaj obenem z glavnico. Posojilo bo odplačano v 5-letnih anuitetah, glavnica in obresti, ki dospevajo v izplačilo 1. julija vsakega leta. Prva anuiteta dospe v izplačilo 1. julija 1979 leta.

Vse podrobnosti bomo objavili še v »Informatorju«.

Akcija mladincev za Tolminsko

Ob vesteh, ki so prihajale s krajev, ki jih je na Tolminskem prizadejal potres, sta obe OO ZSMS v TOZD Proizvodnja pletenin Radovljica in pa SDS skupnih služb takoj začeli akcijo za zbiranje pomoči prizadetim prebivalcem.

Akcija še poteka, obe OO ZSMS pa obveščata sodelavce:

»V akciji za pomoč prizadetim ob potresu na Tolminskem smo doslej zbrali 5.141 din, denarna sredstva pa se zbirajo še v pletilnici in šivalnici.

Vsem, ki ste denar že darovali, se najlepše zahvaljujemo. Na sestanku skupaj z OOS TOZD Proizvodnja pletenin Radovljica in SDS skupne službe pa se bomo odločili, v kakšni obliki bomo pomoč prispevali, to je v materialu ali v gotovini. Imena vseh darovalcev pa bomo objavili v »Informatorju«.

OO ZSMS TOZD Proizvodnja
pletenin Radovljica in SDS
skupne službe

Zgodovina oblačenja skozi stoletja

Gotika

Kadar govorimo o gotiki, se nehote spomnimo vitkih stolpov in stolpičev, ki krase gotske zgradbe. Prav ta želja, graditi na osnovi navpičnice, je značilna za obdobje od XII. do XV. veka, predvsem v deželah na severu Evrope, v Nemčiji in Franciji in že dosti manj v severni Italiji. Težnja v višino je tako silovita, da se odraža tudi v oblikovanju gotskega kostuma.

Obdobje gotike je tudi čas velikih križarskih vojn. In iz teh vojn so prinašali vojaki domov tudi razne posebnosti Orienta. Za nekaj časa je tako dolgo bizantinsko oblačilo spodrinilo frankovsko moško nošo. Ko je bilo dolgo oblačilo kljub nekaterim odporom sprejeto, se je začelo razvijati in oblikovati po svoje. Kostum je bil sestavljen iz spodnje dolge srajce z dolgimi rokavi. Preko te so oblekli še eno zgornje oblačilo, imenovano surcot, ki je bilo brez rokavov. Plašč so zaradi mrzlega podnebja in slabega ogrevanja podložili s krznom.

Dolge, ozke, tesno se prilagajoče moške obleke so bile tako podobne ženskim, da včasih na slikah iz tega časa težko ločimo moškega od ženske, posebno ker so tudi moški nosili dolge lase. Oblačilu se je pridružila še čepica z dolgim podaljškom v obliki kapuce, kar je značilnost XIV. stoletja. Tudi čevlji so dobivali svojsko obliko. Konica je postajala vse daljša v obliki kljuna, obu-

valo pa tako veliko večje od stopala.

Žensko oblačilo je bilo sprva isto kot moško, le da se je krilo vedno daljšalo in se sčasoma razvilo v oblačilo z dolgo vlečko. In še eno značilnost je bilo opaziti pri ženskem kostumu: Rokavni izrez gornjega oblačila surcota se je vse bolj večal in od zgornje obleke ni ostalo nič drugega kot ozek kos blaga na prsni in hrbtu. To odprtino, ki je rafinirano odkrivala ženske oblike so imenovali »peklensko okno«. Dekleta so si krasila lase s cvetnimi venčki ali deviškimi kronicami, medtem ko so poročene ženske skrivale lase pod ruto, ki je padala prosto ali pa so si jo na poseben način privezovale pod brado.

Rak na maternici

Več kakor 90 odstotkov bolnic z začetno obliko bolezni lahko popolnoma ozdravi!

Pri ženskah se pojavlja rak najpogosteje na spolovilih in

na dojkah, takoj za tem pa na želodcu. Letno zbolijo v Sloveniji okrog 300 žensk za rakom na maternici. V skoraj 80 odstotkih prizadene rak na ženskih spolovilih ali vratu maternice, kjer je sploh najpogostejši, ali pa telo maternice. Na vratu maternice se navadno pojavlja v dobi rodnosti, to je v dobi, ko ima ženska še svoje perilo, na telesu maternice pa največkrat v dobi mene ali pa še kasneje.

Pravi vzroki za nastanek raka na vratu in telesu maternice nam še niso znani. Vemo pa, da židinj in muslimanske redkeje obolevajo za rakom na vratu maternice kot ženske drugih veroizpovedi. To pripisujejo obrezovanju spolnega uda moških in spolni higieni, ki jo morajo ženske in moški izpolnjevati pred spolnim občevanjem in po njem. Zdravniki raznih specialnih vej medicine se trudijo, da bi s svojimi znanstveno-raziskovalnimi študijami čimprej odkrili vzročnike rakavih obolenj. Tehnični napredek in ogromno število znanstvenikov ter tehnikov ob sočasni neprecenljivi finančni podpori je rodilo sen človeštva, da bi se človek lahko sprehodil po luni. Zato tudi pri rakavih obolenjih lahko upamo na skorajšnji uspeh.

Ženska, ki skrbi za svojo spolno higieno, lahko že zgodaj opazi bolezenske spremembe. To so izcedki iz nožnice, nepravilnosti v mesečnem perilu, bolečine pri občevanju ali pa krvavkasti izcedki po občevanjih. V takih primerih se morajo ženske takoj pogovoriti o svojih opažanjih z zdravnikom, najbolje kar s specialistom za ženske bolezni. Nujno je, da bi bila vsaka ženska toliko zdravstveno prosvetljena, da bi že od 18. leta dalje hodila vsaj enkrat letno na ginekološki pregled. Strah pred ginekološkim pregledom je že marsikatero žensko stal življenje, ker je tako zamudila pravočasni začetek zdravljenja.

Ženske lahko prihajajo danes pri nas v ginekološke ambulante oziroma k specialistu ginekologu brez posebne napotnice. Tako se lahko pogovorijo z ginekologom o vseh svojih težavah in opažanjih morebitnih bolezenskih znamenj. Z ginekološkim pregledom, ki sledi takemu pogovoru, skušamo ugotoviti lego in velikost posameznih ženskih spolovih. Nato pregledamo še s tako imenovanim zrcalom vso nožnico in maternični vrat. S posebno optično povečevalno napravo, ki ji pravimo kolposkop, lahko na sluznici nožnice in materničnega vratu pregledamo normalno sluznico in lahko odkrijemo morebitne druge bolezenske spremembe. Pri tem pregledu vzamemo bris iz nožnice, da z mikroskopom poiščemo morebitne bakterije. Poseben bris pa napravimo iz materničnega vratu in kanala ter njegov razmah preiščemo z mikroskopom,

da bi po odlučenih celicah ugotovili, ali gre za morebitne sumljive predrakave ali rakave celične spremembe na vratu ali telesu maternice. Če odkrijemo sumljive spremembe, bolnico takoj pokličemo na ponoven pregled. Vse te preiskave so neboleče; že zaradi tega je strah pred njimi neutemeljen. Če pri mikroskopskem pregledu brisa ugotovimo spremembe, ki že močno kažejo, da gre za raka, potem napotimo tako bolnico v bolnišnico, kjer z zahtevnejšimi pregledi lahko potrdijo ali pa ovržejo sum raka. Potrditev domneve pa še ne pomeni, da je taka bolnica že zapisana smrti. Več kot 90 odstotkov bolnic z začetno obliko raka na vratu ali telesu maternice z današnjimi vrstami zdravljenja lahko popolnoma ozdravimo. Čim prej odkrijemo predrakave spremembe ali začetnega raka, tem laže in uspešneje jih zdravimo in ozdravimo!

Žal, pa mnoge ženske pridejo prvič na ginekološki pregled šele, ko je rak že močno napredoval. Vedno znova ugotavljamo, da je bil razlog od-

lašanja strah in sram pred ginekološkim pregledom in pa varljivo upanje, da bodo izcedki in druge nepravilnosti — znanilci raka samji po sebi minili. Tako so zamujeni meseci in hkrati tudi možnosti za uspešno zdravljenje.

Raka na maternici zdravimo predvsem z operacijo ali pa z obsevanjem. Kakšno zdravljenje bomo izbrali, je odvisno od starosti, obsežnosti samega rakavega procesa in pa seveda tudi od stanja drugih organov, kot so srce, pljuča itd. Vrsto zdravljenja izberejo zdravniki specialisti, ki se predvsem ukvarjajo z zdravljenjem raka na ženskih spolovilih.

Zdravljenje ni važno le za žensko samo, temveč tudi za njeno družino in otroke, ki jo v svoji nedoletnosti nujno potrebujejo. Ker je za uspešno zdravljenje raka nujno, da ga zgodaj spoznamo in čimprej ustrezno zdravimo, naj vsaka ženska skrbi za spolno higieno, se skrbno opazuje in hodi redno na ginekološke preglede!

doc. dr. sc. dr. Stojan Havliček

Naši ustvarjalci:

Spominjam se ...

I.

*Nocoj mi tvoja roka nežno sega v mrzlo dlan,
v vetru trepeta tvoj glas
in noč prinaša tople, žametne besede ...*

II.

*V mesečini gledam tvoj obraz,
življenju krađem trenutke sanj
in z njim del sveta, ki sva ga poznala,
živela v njem še kot otroka, in skupaj se igrala.*

III.

*Le vizija je vse in lepe sanje,
tako si te želim, tako sama sem nocoj,
da hotela bi verjeti vanje.
A tebe ni, nikoli več te ne bo,
v tvojih očeh ugasnilo je nebo.
Motno listje prineslo nama je slovo.
Sklenila sem prste svojih drobnih rok,
in jokala dolgo kot otrok.*

IV.

*V daljavi na grobovih so ljudje,
črno prst pokriva tisoč belih rož,
in sveče v noč gore.
Tvoj grob pa je porastel mah,
namesto krizantem ti listje grob pokriva
namesto sveč nešteto zvezd gori.
Ti sam si v smrti — jaz v življenju
Že dolgo nismo več ljudje;
drug drugemu postali tujci smo, slabši kot psi,
nihče nikomur več prijatelj ni.
Le smrt je ista za vse ljudi.*

Benjamina

UREDNIŠKI ODBOR:

GLAVNA IN ODGOVORNA UREDNICA: Alenka Bolš-Vrabec
Zlato Kavčič, Milka Blažič, Zoran Bukut, Maruša Cerničec,
Katja Kos, Brigita Ropret, Mila Mežek, Bosiljka Vidič, Valentin Pintar, Tatjana Bratuša, Peter Vengar

Oproščeno temeljnega davka od prometa proizvodov.

TISK: Gorenjski tisk, Kranj